

PRAWNE ZASADY PRACY OSÓB NIEPEŁNOLETNICH W DZIEDZINIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W USTAWODAWSTWIE UKRAINY

Dr Olha Turkot

Wydział Prawa Państwowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych we Lwowie

e-mail: o.turkot8@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-4505-3096>

Streszczenie. W artykule przedstawiono podstawowe prawne zasady pracy osób niepełnoletnich w dziedzinie przedsiębiorczości. Rozpatrzono m.in. takie formy organizacyjno-prawne, jak osoba fizyczna przedsiębiorca, przedsiębiorstwo prywatne, gospodarstwo rolne i spółdzielnia. Osoba niepełnoletnia, która ukończyła 16 lat i wyraziła chęć bycia przedsiębiorcą, po uzyskaniu pisemnego pozwolenia zgody od rodziców na prowadzenie działalności przedsiębiorczej, może dokonać rejestracji osoby fizycznej przedsiębiorcy w Jednolitym Państwowym Rejestrze Osób Prawnych, Osób Fizycznych Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych. Obywatele mają prawo prowadzić działalność gospodarczą nie tylko jako osoby fizyczne przedsiębiorcy, ale także poprzez założenie przedsiębiorstwa prywatnego. W obowiązującym ustawodawstwie jednoznacznie nie przewidziano możliwości, by osoba niepełnoletnia została założycielem spółki, nie określono także szczególnych wymagań dotyczących osoby fizycznej, która zamierza założyć przedsiębiorstwo prywatne. Osoby niepełnoletnie mogą być członkami gospodarstwa rolnego, jednak nie mogą być jego założycielami, ponieważ prawo do zakładania uzyskują dopiero po ukończeniu 18 lat. W spółdzielniach osoby niepełnoletnie mają prawo być ich członkami. W odniesieniu do osób niepełnoletnich – założycieli spółdzielni – w ustawodawstwie jednoznacznie nie określono szczególnych wymagań do osoby fizycznej, która zamierza zostać założycielem takiej formy organizacyjno-prawnej. W artykule przedstawiono inicjatywy ustawodawcze dotyczące udoskonalenia przepisów istniejących dokumentów normatywnych oraz przyjęcia nowych aktów normatywnych, które będą skierowane na ochronę praw i interesów osób niepełnoletnich na Ukrainie.

Słowa kluczowe: osoba niepełnoletnia, prawo osób niepełnoletnich do pracy, przedsiębiorca prywatny, działalność gospodarcza

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 43 Konstytucji Ukrainy, każda osoba ma prawo do pracy, w tym także prawo swobodnego wyboru pracy¹. Państwo stwarza warunki do pełnej realizacji przez obywateli prawa do pracy, gwarantuje równe możliwości

---

¹ Konstytucja Ukrainy, Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. Nr 254k/96–VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, <http://zako№5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> [dostęp: 26.05.2019].

w wyborze zawodu i rodzaju pracy, realizuje programy kształcenia zawodowo-technicznego, przygotowania i przeszkolenia pracowników odpowiednio do potrzeb społecznych. Prawo do prowadzenia działalności przedsiębiorczej zgodnie z powszechną zasadą mają osoby, które uzyskały pełną zdolność do czynności prawnych. Jednak w obowiązującym ustawodawstwie podkreślono także prawo prowadzenia działalności przedsiębiorczej przez osoby, które ukończyły 16 lat i jeszcze nie uzyskały pełnej zdolności do czynności prawnych. W taki sposób ustawodawca chroni prawa i interesy osób niepełnoletnich, poprzez m.in. możliwość prowadzenia działalności przedsiębiorczej.

Osoby niepełnoletnie – to osoby fizyczne w wieku od 14 do 18 lat. Osoby te posiadają niepełną zdolność do czynności prawnych. W art. 30 Kodeksu cywilnego Ukrainy² ustawodawca stanowi, że zdolność do czynności prawnych to zdolność nabywania praw i obowiązków, samodzielne ich wykonywanie i ponoszenie odpowiedzialności w razie ich niewykonania. Osoby fizyczne posiadają zdolność do czynności prawnych, jeżeli uświadamiają sobie znaczenie swoich działań i mogą nimi kierować. Zdolność do czynności prawnych może być częściowa (do 14 lat), niepełna (od 14 do 18 lat) i pełna (po ukończeniu 18 lat). Tak więc osoba niepełnoletnia posiada niepełną zdolność do czynności prawnych, dlatego powinna uzyskać zgodę rodziców dla prowadzenia działalności przedsiębiorczej i dla podjęcia pracy w dziedzinie przedsiębiorczości. Należy zaznaczyć, że obecnie na Ukrainie konieczność uzyskania określonych zezwoleń lub ograniczenie pewnych praw, może wynikać nie tylko z określonego wieku. Na podstawie postanowienia Gabinetu Ministrów Ukrainy nr 505³ z dnia 1 października 2014 r. odmówienie udzielenia pomocy osobom przemieszczonym w celu pokrycia kosztów mieszkaniowych, w tym opłat za usługi mieszkaniowo-komunalne, może nastąpić na skutek pozostawiania u kogokolwiek z członków rodziny na depozytowym rachunku bankowym środków pieniężnych w wysokości przekraczającej 25-krotną wysokość minimum egzystencji, ustalonego dla osób zdolnych do pracy. Zdaniem ukraińskich naukowców, takie rozwiązanie jest błędne zarówno względem ludności, która wyjechała z tymczasowo okupowanych terytoriów, jak i banków komercyjnych, które tracą źródło zasobów finansowych [Derevyanko, Zozulia, i Rudenko 2017, 214–15]. Przykład ten dotyczy także osób niepełnoletnich, które w wieku od 14 do 18 lat posiadają niepełną zdolność do czynności prawnych, a także – zgodnie z pkt. 4 cz. 1 art. 32 Kodeksu cywilnego Ukrainy – mogą samodzielnie zawierać umowę depozytu bankowego

² Tsyvilnyi kodeks Ukrainy, Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. Nr 435–IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [dostęp: 26.05.2019].

³ Pro nadannya shchomisyachnoyi adresnoyi dopomohy vnutrishn'o peremishchenym osobam dlya pokryttya vytrat na prozhyvannya, v tomu chysli na oplatu zhytlovo-komunal'nykh posluh: Postanova Ukrainy vid 16.01.2003 r. Nr 435–IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF> [dostęp: 26.05.2019].

(rachunku) i rozporządzać depozytem, wniesionym przez te osoby (środkami pieniężnymi na rachunku).

Uczestnicy konkretnych stosunków prawnych w dziedzinie prawa cywilnego nazywani są osobami fizycznymi, podczas prowadzenia swej działalności wiąże ich Kodeks cywilny Ukrainy. W prawie gospodarczym wyróżnia się osoby fizyczne, przedsiębiorców oraz przedsiębiorców prywatnych, którymi są podmioty stosunków gospodarczych. Ich działalność regulowana jest Kodeksem gospodarczym Ukrainy i Kodeksem cywilnym Ukrainy. Osoby niepełnoletnie mają prawo być członkami m.in. takich podmiotów gospodarczych, jak gospodarstwo rolne czy spółdzielnia⁴.

I.

Osoba niepełnoletnia ma prawo być podmiotem gospodarczym, nie nabywając przy tym statusu osoby prawnej. W wieku 16 lat osoba fizyczna ma prawo prowadzić działalność przedsiębiorczą. W celu dokonania tego, powinna uzyskać zgodę od rodziców i dokonać rejestracji konkretnej osoby fizycznej przedsiębiorcy w Jednolitym Państwowym Rejestrze Osób Prawnych, Osób Fizycznych Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych.

Jeżeli osoba fizyczna, która ukończyła 16 lat, wyraziła wolę bycia przedsiębiorcą prywatnym i prowadzenia działalności przedsiębiorczej, to nabywa ona pełną zdolność do czynności prawnych od momentu jej państwowej rejestracji jako osoby fizycznej przedsiębiorcy w Jednolitym Państwowym Rejestrze Osób Prawnych, Osób Fizycznych Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych. Dla dokonania państwowej rejestracji osoby fizycznej przedsiębiorcy konieczne jest uzyskanie od rodziców notarialnie poświadczonej pisemnej zgody na prowadzenie działalności przedsiębiorczej przez osobę niepełnoletnią, która ukończyła 16 lat.

Osoba fizyczna jako przedsiębiorca, która jest zarejestrowana w Jednolitym Państwowym Rejestrze Osób Prawnych, Osób Fizycznych Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych, jest podmiotem stosunków gospodarczych. Działalność przedsiębiorcza jest rodzajem działalności gospodarczej, której celem jest otrzymanie dochodu. Tak więc osoby niepełnoletnie, prowadząc działalność przedsiębiorczą jako przedsiębiorcy prywatni, mają prawo otrzymywać dochody i ponosić odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań.

Zgodnie z art. 52 Kodeksu cywilnego, osoba fizyczna jako przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za zobowiązania, związane z działalnością

⁴ Szerzej zob. Potopachina 2016, 243–47; Donczenko i Kutelwas 2016, 17–22; Marcondes Cuopertio 1990, 71–76; Rahikainen 2011, 251–62;

przedsiębiorczą, całym swoim majątkiem, z wyjątkiem majątku, na który zgodnie z prawem nie mogą być wytyczone roszczenia.

Należy zaznaczyć, że na Ukrainie nie ma jednolitego aktu normatywnego, który regulowałby prowadzenie działalności przedsiębiorczej przez osoby fizyczne będące przedsiębiorcami. Prawna regulacja działalności osób fizycznych przedsiębiorców prowadzona jest za pomocą Kodeksu gospodarczego, Kodeksu cywilnego oraz innych aktów normatywnych. Należy zauważyć, że prawidłowe byłoby uregulowanie przepisów dotyczących prowadzenia działalności przedsiębiorczej przez osoby fizyczne będące przedsiębiorcami oraz ochrony praw i interesów osób niepełnoletnich, a także uchwalenie w tym przedmiocie odpowiedniej ustawy. W tej ustawie w pełnym zakresie powinny być wskazane normy dotyczące prawnej regulacji prowadzenia przez osoby fizyczne działalności gospodarczej.

Wydaje się również celowe przyjęcie na Ukrainie ustawy o osobach fizycznych będących przedsiębiorcami. W tym celu należy zaprosić do dyskusji nie tylko ustawodawców, ale także naukowców i praktyków, oraz uwzględnić wszystkie niedokładności ustawodawcze, które obecnie istnieją tak, aby uprościć procedurę prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców.

II.

W ustawodawstwie ukraińskim podkreślono, że obywatel ma prawo prowadzić działalność przedsiębiorczą jako osoba fizyczna, czyli przedsiębiorca, a także poprzez założenie przedsiębiorstwa prywatnego. Takie przedsiębiorstwo jest osobą prawną zarejestrowaną w Jednolitym Państwowym Rejestrze Osób Prawnych, Osób Fizycznych – Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych.

Forma organizacyjno-prawna „przedsiębiorstwo prywatne” jest określona w cz. 1 art. 113 Kodeksu gospodarczego jako przedsiębiorstwo, które działa na podstawie własności prywatnej jednego lub kilku obywateli, cudzoziemców, osób bez obywatelstwa, oraz jego (ich) pracy lub z wykorzystaniem pracy najmniejszej⁵.

W obowiązującym ustawodawstwie przewidziano, że osoba niepełnoletnia, która ukończyła 16 lat i chce prowadzić działalność przedsiębiorczą, może uzyskać pełną zdolność do czynności prawnych. Taka osoba niepełnoletnia może zostać przedsiębiorcą, jeżeli rodzice wyrażą na to zgodę w formie pisemnej.

W ustawodawstwie jednoznacznie nie przewidziano możliwości, by osoba niepełnoletnia została założycielem spółki, a także nie określono

⁵ *Hospodarskyi kodeks Ukrainy, Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. Nr 436–IV. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [dostęp: 26.05.2019].

szczególnych wymagań do osoby fizycznej, która zamierza założyć przedsiębiorstwo prywatne.

Na Ukrainie prawna regulacja działalności przedsiębiorstw prywatnych prowadzona jest za pomocą Kodeksu gospodarczego oraz innych aktów normatywnych. Jednak nie istnieje jednolity akt prawny, który regulowałby działalność przedsiębiorstw prywatnych, w którym dokładnie byłaby określona procedura ich utworzenia, przepisy dotyczące ich prawidłowego funkcjonowania, wymagania przewidziane dla osób, które mogą być założycielami, itp. Należy również udoskonalić istniejące normy prawne, skierowane na ochronę praw i interesów osób niepełnoletnich w dziedzinie przedsiębiorczości. Jeżeli taki akt normatywny zostanie przyjęty, to znacznie uprości on procedurę zakładania i funkcjonowania przedsiębiorstw prywatnych.

W związku z tym, na Ukrainie niezbędne jest opracowanie i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwach prywatnych. Dla przyjęcia powyższej ustawy należy zaangażować ustawodawców, naukowców i praktyków, aby przyjęty akt normatywny uregulował wszystkie niedokładności i luki prawne, które obecnie komplikują funkcjonowanie przedsiębiorstw prywatnych.

W przypadku nieuzasadnienia celowości stworzenia jednolitego aktu normatywnego dla regulacji działalności przedsiębiorstw prywatnych, należy udoskonalić istniejące normy Kodeksu gospodarczego oraz innych aktów normatywnych, poprzez wprowadzenie odpowiednich przepisów, w których będzie określona m.in. procedura ich utworzenia, zasady funkcjonowania, czy wymogi dla osób, które mogą być ich założycielami.

III.

Gospodarstwo rolne jest jednym z podmiotów gospodarczych, w którym osoby niepełnoletnie mogą być jego członkami, jednak nie posiadają praw do ich zakładania, ponieważ takie prawo powstaje wyłącznie po ukończeniu 18 lat.

Forma organizacyjno-prawna „gospodarstwo rolne” jest określona w art. 114 Kodeksu gospodarczego oraz w cz. 1–2 art. 1 ustawy Ukrainy o gospodarstwie rolnym z dnia 19 czerwca 2003 r.⁶ Gospodarstwo rolne jest formą działalności przedsiębiorczej obywateli, którzy wykazali wolę produkcji produktów rolnych, ich przetwarzania i realizacji w celu otrzymania dochodu na działkach rolnych, nadanych im na własność i/lub korzystanie, w tym w dzierżawę, dla prowadzenia gospodarstwa rolnego, produkcji produktów rolnych, czy osobistego gospodarstwa rolnego zgodnie z prawem. Może być ono utworzone przez jednego lub kilku obywateli Ukrainy, którzy są krewnymi albo

⁶ Pro fermerske gospodarstvo, Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 r. Nr 973–IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15> [dostęp: 26.05.2019].

członkami rodziny. Gospodarstwo rolne należy zarejestrować w Jednolitym Państwowym Rejestrze Osób Prawnych, Osób Fizycznych Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych jako osobę prawną lub osobę fizyczną będącą przedsiębiorcą, które są podmiotami gospodarczymi. Założyć gospodarstwo rolne może wyłącznie osoba, która ukończyła 18 lat i posiada pełną zdolność do czynności prawnych.

W obowiązującym ustawodawstwie zaznaczono, że członkami gospodarstwa rolnego mogą być również dzieci (żony i męża prezesa gospodarstwa rolnego), które ukończyły 14 lat. Jednak członkami nie mogą być osoby, które są zatrudnione jako pracownicy, i z którymi jest zawarta umowa o pracę (tzw. kontrakt).

W art. 26 ustawy o gospodarstwie rolnym z dnia 19 czerwca 2003 r. ustawodawca stanowi, że gospodarstwa rolne razem z innymi producentami produktów rolnych mają prawo zakładać obsługujące spółdzielnie rolnicze. Wskazane „obsługujące spółdzielnie rolnicze” nie są podmiotami non-profit⁷.

Jeżeli chodzi o odpowiedzialność, to w cz. 5 art. 34 ustawy o gospodarstwie rolnym zaznaczono, że gospodarstwo rolne ponosi odpowiedzialność materialną za szkodę, wyrządzoną jego członkom i osobom, które pracują w nim na podstawie umowy o pracę (kontraktu), przez kalectwo lub inne szkody zdrowotne, związane z wykonywaniem przez nich swoich obowiązków pracowniczych⁸.

W związku z powyższym, celowe będzie znowelizowanie przepisów ustawy o gospodarstwie rolnym, dotyczących ochrony praw i interesów osób niepełnoletnich, oraz określenie ich praw do prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku nadania im pełnej zdolności do czynności prawnych i wykazania woli do prowadzenia działalności przedsiębiorczej.

IV.

Spółdzielnia – to jeszcze jeden podmiot gospodarczy, członkami którego mogą być osoby niepełnoletnie. Jednak nie przewidziano szczególnych wymagań od osoby fizycznej, która zamierza zostać założycielem takiej formy organizacyjno-prawnej.

Podmiot gospodarczy o nazwie „spółdzielnia” jest określony w art. 94 Kodeksu gospodarczego oraz w art. 2 ustawy o spółdzielni z dnia 10 lipca 2003 r.⁹, jako osoba prawna, utworzona przez osoby fizyczne i/lub prawne, które dobrowolnie zjednoczyły się na podstawie członkostwa dla

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

⁹ Pro kooperatsiu, Zakon Ukrainy vid 10.07.2003 r. Nr 1087–IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15> [dostęp: 26.05.2019].

prowadzenia wspólnej gospodarczej i innej działalności w celu zadowolenia swoich potrzeb ekonomicznych, socjalnych i innych na zasadach samorządu. Podana forma organizacyjno-prawna powinna być wniesiona do Jednolitego Państwowego Rejestru Osób Prawnych, Osób Fizycznych Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych. Członkami takiej osoby prawnej mogą być również osoby fizyczne, które ukończyły 16 lat i wykazały takie życzenie. Zatem w obowiązującym ustawodawstwie jest przewidziana możliwość dla osoby niepełnoletniej do zostania członkiem spółdzielni, jednak jednoznacznie nie przewidziano szczególnych wymagań od osoby fizycznej, która zamierza zostać założycielem takiej formy organizacyjno-prawnej.

Należy też wspomnieć o odpowiedzialności członków spółdzielni, ponieważ osoby niepełnoletnie wraz z nabyciem członkostwa w spółdzielni, nabywają również odpowiednie prawa i obowiązki. Trzeba pamiętać o tym, że za nienależyte wykonanie lub niewykonanie obowiązków w pełnym zakresie członkowie spółdzielni ponoszą odpowiedzialność. W art. 27 ustawy o spółdzielni z dnia 10 lipca 2003 r. ustawodawca zaznaczył, że członkowie spółdzielni ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania spółdzielni w granicach wniesionego przez nich udziału, jeżeli nie przewidziano inaczej w statucie spółdzielni lub prawie. Jednakże spółdzielnia nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania swoich członków¹⁰.

Trzeba podkreślić, że osoba niepełnoletnia posiada niepełną zdolność do czynności prawnej, dlatego konieczne jest uzyskanie zgody rodziców zarówno dla prowadzenia działalności przedsiębiorczej, jak i dla pracy w dziedzinie przedsiębiorczości.

Wydaje się celowa potrzeba nowelizacji przepisów ustawy o spółdzielni z dnia 10 lipca 2003 r. dotyczących ochrony praw i interesów osób niepełnoletnich, oraz określenia ich prawa do prowadzenia działalności gospodarczej w spółdzielniach, w przypadku nadania im pełnej zdolności do czynności prawnych, a także wykazania przez nich woli do prowadzenia działalności przedsiębiorczej.

PODSUMOWANIE

Osoba niepełnoletnia, która ukończyła 16 lat, w razie uzyskania pisemnej zgody rodziców, ma prawo prowadzić gospodarczą działalność przedsiębiorczą po zarejestrowaniu się w Jednolitym Państwowym Rejestrze Osób Prawnych, Osób Fizycznych Przedsiębiorców i Organizacji Społecznych jako osoba fizyczna przedsiębiorca. Również obywatele mają prawo prowadzić działalność przedsiębiorczą poprzez założenie osoby prawnej – przedsiębiorstwa prywatnego. W obowiązującym ustawodawstwie jednoznacznie nie przewidziano

¹⁰ Tamże.

możliwości, by osoba niepełnoletnia była założycielem przedsiębiorstwa, jednak nie określono szczególnych wymagań od osoby fizycznej, która zamierza założyć przedsiębiorstwo prywatne. Należy zaznaczyć, że osoby niepełnoletnie mają prawo być członkami gospodarstwa rolnego, jednak jego założycielami mogą być one dopiero po ukończeniu 18 lat. W szczególności w spółdzielniach osoby niepełnoletnie mogą również być ich członkami, ale odnośnie do bycia ich założycielami w ustawodawstwie jednoznacznie nie określono szczególnych wymagań dla takich osób.

W celu ochrony praw i interesów osób niepełnoletnich na Ukrainie, należy doskonalить przepisy prawa oraz uchwalić nowe akty ustawodawcze. Przede wszystkim trzeba przyjąć ustawę o osobach fizycznych będących przedsiębiorcami dla uregulowania prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne jako przedsiębiorców i realizacji należytej ochrony praw i interesów osób niepełnoletnich, które wykazały wolę prowadzenia działalności przedsiębiorczej.

Dla uregulowania działalności przedsiębiorstw prywatnych na Ukrainie, niezbędne jest opracowanie i przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwach prywatnych, w której dokładnie byłaby określona procedura ich utworzenia i odpowiedniego funkcjonowania, a także udoskonalenie istniejących norm prawnych, dotyczących ochrony praw i interesów osób niepełnoletnich w dziedzinie przedsiębiorczości, określenie wymagań od osób, które mogą być założycielami, itp.

W celu ochrony praw i interesów osób niepełnoletnich w gospodarstwie rolnym, należy udoskonalить przepisy ustawy o gospodarstwie rolnym z dnia 19 czerwca 2003 r., w której trzeba określić ich prawa do prowadzenia działalności gospodarczej w razie nadania im pełnej zdolności do czynności prawnych i wykazania woli do prowadzenia działalności przedsiębiorczej w danej formie organizacyjno-prawnej.

Dla określenia praw osób niepełnoletnich do prowadzenia działalności gospodarczej w spółdzielniach, w razie nadania im pełnej zdolności do czynności prawnych i wykazania chęci do prowadzenia działalności przedsiębiorczej, niezbędne jest udoskonalenie przepisów ustawy o spółdzielni z dnia 10 lipca 2003 r.

Tak więc osoby niepełnoletnie mają prawo pracować w dziedzinie przedsiębiorczości i być podmiotami gospodarczymi wraz z nabyciem wszystkich odpowiednich praw i obowiązków, związanych z prowadzeniem przez nich działalności gospodarczej, oraz ponosić określoną w ustawodawstwie odpowiedzialność za niewykonanie tych zobowiązań.

PIŚMIENNICTWO

- Derevyanko, Bogdan, Zozulia, Yevhen, and Liudmyla Rudenko. 2017. "Money assets of internally displaced persons as financial resources of commercial banks." *Banks and Bank Systems* 12(4):211–17. doi:10.21511/bbs.12(4-1).2017.09
- Donchenko, Tatiana, and Tatiana Kutelvas. 2016. "Mizhnarodni standarty shchodo pytan' zaynyatosti molodi: dosvid dlya Ukrainy." *Students'ki naukovii studii* 2(33):17–22.
- Marcondes Cuopertio, Maria Amélia. 1990. "The employment of minors in Brazil." *Environment and Urbanization*, vol. 2, no. 2:71–76.
- Potopakhina, Olga. 2016. "Funktsii trudovoho dohovoru u suchasnykh umovakh hospodaryuvannya." *European political and law discourse* 3(2):243–47.
- Rahikainen, Marjatta. 2011. "The fading of compulsory labour: The displacement of work by hobbies in the reformatory schools of twentieth-century Finland." *Scandinavian Economic History Review*, vol. 43, no. 2:251–62.

LEGAL FRAMEWORK OF JUVENILE LABOR IN THE FIELD
OF ECONOMIC MANAGEMENT
IN UKRAINE LAW

Summary. The article presents basic legal principles of juvenile labor in the field of economic management. In particular, such organizational and legal forms of economic entities as individual entrepreneur, private enterprise, farming enterprise, and cooperative were considered. A minor who has reached 16 years and expressed the desire to be an entrepreneur can register as an individual entrepreneur at the Uniform State Register of Legal Entities, Individual Entrepreneurs and Public Associations provided there is a written permission from parents to engage in entrepreneurial activity. Citizens have the right to conduct economic activities not only as individual entrepreneurs, but also to establish a private enterprise. The current legislation does not explicitly stipulates for the possibility of an underage person to be a founder of an enterprise, but there are also no specific requirements for an individual who intends to set up a private enterprise. Minors may be members of a farming enterprise, but they can not be founders, since their right of establishment will only appear after reaching 18 years. Minors have the right to be members in cooperatives. As for underage founders of cooperatives, there are no clearly defined special requirements in legislation for an individual who intends to be founder of such an organizational-legal form. Also, the article provides legislative initiatives regarding improving the provisions of existing normative documents and the adoption of new legislative acts aimed at protecting the legal rights and interests of minors in Ukraine.

Key words: minor, labour rights of minors, private entrepreneur, economic activity

Information about Author: Olha Turkot, Ph.D. – Faculty of Law at the Lviv State University of Internal Affairs; e-mail: o.turkot8@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-4505-3096>